

Verslag raadsacademie 27 maart

Een dertigtal Noord Hollandse raadsleden en een handvol gast-raadsleden uit Zuid Holland en Gelderland nam op zaterdagochtend 27 maart deel aan de online raadsacademie, die de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden (NVR), de Vereniging van Noord Hollandse gemeenten (VNHG) en de gemeente Zaanstad organiseerden. De gemeente Zaanstad deed mee, omdat de bijeenkomst eigenlijk in de Zaanse raadzaal zou zijn.

Na het welkom van Gerhard Brunsveld (NVR) en Lars Ruiters (VNHG) sprak Jorrit Jongbloed, de Zaanse raadsgriffier, de hoop uit de raadsleden in 2022 in Zaanstad te kunnen ontvangen. Hij memoreerde de Zaanse verbondenheid met twee van de drie inleiders: Geerten Boogaard was in 2019 samen met Job Cohen informateur bij de tussentijdse coalitievorming; Bart Brandsma begeleidde het Zaanse gesprek rond de intocht van Sinterklaas in 2018. Jongbloed gaf aan dat moment en de thema's niet toevallig waren gekozen: een jaar voor de raadsverkiezingen van 2022 praten over coalitievorming, wij/zij denken en online interactief campagnevoeren.

Wij-zij denken; Bart Brandsma

Sinds 9-11 bestudeert Bart Brandsma het fenomeen wij-zij denken. Als journalist voor de Nederlandse Moslim Omroep nam hij waar dat hij zelf de niet-moslim werd. Zo werd hij gezien. Hij werd geplaatst tegenover de moslim.

Het college bleek een ideale mix van een hoor- en werkcollege, want de raadsleden die zich hadden ingeschreven voor deze workshop gingen het theoretisch kader gelijk toepassen op zichzelf en hun raad en gemeente.

We leerden dat wij-zij denken:

1. Een gedachte construct is over tegenstellingen
2. Er wordt brandstof geleverd
3. Het is een gevoelsdynamiek, feiten en argumenten doen er niet toe.

Belangrijk is het onderscheid tussen incidenten en polarisatie. Het incident is de feitelijke gebeurtenis, deze heeft een plaats, een tijd, betrokkenen, etc. De polarisatie gaat over tegenstelling die wordt gezien/opgelegd aan het incident. Zo wordt een ongeluk van een wielrenner: wielterroristen <-> wielrenhaters

Welke posities zijn er in het wij-zij denken?

De pushers leveren brandstof aan de polen, de extremen van wij en zij. De joiners zeggen: 'Ik ben niet zo extreem als de pool, maar het is fijn dat zij het benoemen'. Op een lijn van pool naar pool zie je eerst de pusher, dan kom je de joiners tegen en dan the silent, de groep in het midden die niet gehoord wordt in het midden en dan kom je weer bij de joiners en de pushers bij de andere pool.

Wanneer je het begrijpt, ga je het zien en dan kan je dus positie kiezen, zou #14 gezegd hebben en zo is dat ook in het gepolariseerde debat.

Uitvergroten van verschillen heeft ook een functie in de politiek, zo gaven de raadsleden aan. Je wil geen grijze muis zijn. Dat beaamt Bart Brandsma en daarmee is polarisatie ook onderdeel van de democratie. Een vraag die sterk leefde onder de deelnemers: wanneer je enerzijds wil bijdragen aan depolarisatie en anderzijds natuurlijk ook wil groeien als partij, hoe doe je dat dan?

Er zijn 4 manieren om te depolariseren:

1. Niet de polen bestrijden maar het midden versterken
2. Het vraagstuk en verlangen van het midden opsporen
3. Strategisch positie kiezen in het wij-zij denken
4. De toon doet er toe

We voelden wel waar de schoen wringt in concrete situaties en we voelden ook hoe lastig het is om ander gedrag te vertonen, ander gedrag te versterken en daarmee ander gedrag teweeg te brengen.

Verschillende deelnemers willen er mee aan de slag zelf en met hun gemeenteraad, maar dat is knap lastig schatten zij in. Daarvoor hebben ze wel een expert nodig die het theoretisch kader neerzet en de keuzemogelijkheden die je hebt. Het wij-zij denken in de samenleving is ook aanwezig in de kleine samenleving die iedere gemeenteraad is.

(Jorrit Jongbloed)

“Ze praten terug” ; Laurens van Voorst

Spreker: Laurens van Voorst, auteur “bijzonder hart” over campagne voeren bij gemeenteraadsverkiezingen, raadslid namens Hart in Meijerijstad

De workshop had als centraal onderwerp het gebruik van sociale media. Centraal stond een recente campagne van Laurens: op 23 maart jl. na de persconferentie over de coronamaatregelen verscheen op de website van Hart (Hart.ms) een artikel over de ervaring van de inwoners van Meijerijstad van de coronamaatregelen en antwoorden van vragen van Hart aan het college.

De workshop leverde de volgende tips op:

- Gebruik in de communicatie een heldere boodschap
- Wees eenduidig bij het gebruik van lettertypes, afbeeldingen en het gebruik van een logo
- Denk vanuit de ontvanger, wat wil hij/zij lezen
- Facebook, whatsapp, twitter, instagram en linkedin leiden naar berichten op de website. De website is het hart van de communicatie.
- Maak een whatsapp-groep aan met alle leden en communiceer content die zij kunnen delen.
- Hoe meer content op sociale media gedeeld wordt, hoe zichtbaarder je wordt.
- Omdat de website het hart van de communicatie is, schenk daar aandacht aan

Lessen:

- De aanhouder wint... er gaat tijd overheen om zichtbaar te zijn en volgers te krijgen.
- Zorg voor content. Dat is minder moeilijk dan het lijkt. Als goed raadslid heb je inbreng in vergaderingen, schrijf je betogen. Die zijn eenvoudig om te zetten naar content voor op de website en als afgeleide daarvan berichten op sociale media.
- Durf op te vallen. Realiseer attentiewaarde.
- Er hoeft niet gereageerd te worden op elke reactie op sociale media. Maar wel: elke vraag krijgt een antwoord en elke reactie gericht op de partij krijgt ook een reactie.
- Blijf trouw aan uzelf, uw teksten en uw stijl. Zorg dat het klopt. Want: zoek kiezers bij uw standpunten, geen standpunten bij uw kiezers.

(Gerhard Brunsveld)

Coalitievorming; Geerten Boogaard

In deze workshop was Geerten Boogaard, hoogleraar decentrale overheden in Leiden, de gastspreker.

Vanuit de gemeenten legden de raadsleden hun ervaringen en vragen op tafel. Nieuwe verhoudingen, een toename van het aantal fracties, de opkomst van lokale partijen, maken het in veel gemeenten noodzakelijk om na te denken over nieuwe vormen van coalitievorming en samenwerking.

Geerten Boogaard bracht in dat er enerzijds een tendens is om de “klassieke” wijze van werken te veranderen, de tegenstelling coalitie-oppositie te overbruggen, , bijv door middel van een raadsakkoord en de ambitie om te werken met wisselende meerderheden. Anderzijds kunnen ook waarden als efficiency en zichtbaarheid/profilering ondersneeuwen in een dergelijk model. Hoe kun je je als partij nog profileren met een raadsakkoord?

In de praktijk zie je dat naast het spoor van een raadsakkoord er achter de schermen toch een vorm van coalitieakkoord met bijbehorende afspraken functioneert.

Boogaard adviseert om te kijken naar: ambities, bijbehorende middelen en risico's.

Ambitie	Middelen	Risico's
Dominantie college breken	<ul style="list-style-type: none"> - College mag alleen voorstellen met politiek gelijkwaardige scenario's aan de raad mag voorleggen (evt. met toezicht en handhaving griffie) - Lijsttrekkers blijven in de raad, wethouders van buiten - Installeer een zakencollege met een procesakkoord over de benoeming van wethouders (ook tussentijds), gedogen en de jaarlijkse begroting 	<ul style="list-style-type: none"> - Een té dominante raad leidt weer tot het omgekeerde probleem. - Uitvoering is ook politiek
Tegenstelling coalitie-oppositie afvlakken	<ul style="list-style-type: none"> - Een raadsagenda waarover wel overeenstemming bestaat - Brede (<i>oversized</i>) coalitie in het politieke midden mét afgesproken ruimte om tegen te stemmen. - Spreek af waar je niet over eens bent en hoe je dat vrije kwesities laat - Een procesakkoord over de gedoogstatus van het college (als een coalitiepartij tegen het voorstel van een eigen wethouder stemt valt het college niet) en een jaarlijkse procedure voor de begroting. 	<ul style="list-style-type: none"> - Oppositie is ook ergens goed voor - Kost veel tijd - Kan alleen met vertrouwen en in vertrouwelijkheid
Verhouding met samenleving flexibel houden	<ul style="list-style-type: none"> - Aanvullend op de inspraakverordening procesafspraken maken over mogelijkheid om compromissen uit te dagen - Jaarlijkse evaluatie en update coalitieakkoord afspreken 	<ul style="list-style-type: none"> - Ga niet te snel op je vertellicke

Welk model je ook kiest, Boogaard adviseert om goed te beseffen dat er in welk model ook, er ruimte moet blijven voor het bedrijven van politiek. Uiteindelijk kijkt ook een lokale politicus naar "what's in it for me". Je geeft alleen iets weg, als je er iets voor terugkrijgt (dat kan op langere termijn zijn).

Doorgaans zijn lokale partijen voorstander van wisselende meerderheden, maar ook voor meer ideologische partijen moet er wat te halen zijn. Nieuwe vormen worden in de praktijk alleen en succes als je ook ruimte biedt aan waardevolle elementen uit het traditionele model en die niet wegzet als "not done". "Belangen" en "uitruil" zijn geen vieze woorden.

Een zakencollege als nog verdergaande vorm moet uit dit oogpunt bezien heel goed doordenken. In welke scenario's kun je terecht komen in een dergelijk model?

Naast modellen en structuren gaat het uiteindelijk in hoge mate om het overbruggen van stijlen van politiek bedrijven. Niet in de zin dat de ene stijl beter is dan de andere, maar in de zin van erkenning dat de verschillende stijlen een feit zijn en van daaruit het gesprek aangaan (Ben Nijman)

Uitdagingen voor 2022

- Leg verbanden tussen de klassieke politieke stijlen en de nieuwe stijlen
- Spreek af waar je het over eens bent, maar ook waarover je het niet eens bent
- Ambities zijn geen afspraken

Universiteit Leiden. Bij ons leer je de wereld kennen.

